

Soạn bài Hội thoại - Ngữ văn lớp 8

Gợi ý trả lời câu hỏi soạn bài:

I. Vai xã hội trong hội thoại

Đọc đoạn trích trong SGK, trang 92 và trả lời các câu hỏi:

1. Quan hệ giữa các nhân vật tham gia hội thoại trong đoạn trích trên? Ai ở vai trên và ai là vai dưới?

Trả lời:

Quan hệ giữa các nhân vật trong đoạn hội thoại là quan hệ trên- dưới:

+ Bà cô Hồng là vai trên

+ Hồng là vai dưới

2. Cách xử sự của người cô có gì đáng chê trách ?

Trả lời:

Người cô đã không thể hiện sự tôn trọng và mối quan hệ ruột thịt với người cháu của mình, gieo rắc vào đầu người cháu những ý nghĩ xấu, để đứa cháu ghét bỏ mẹ.

3. Tìm những chi tiết cho thấy nhân vật chú bé Hồng đã cố gắng kìm nén sự bất bình của mình để giữ được thái độ lễ phép. Giải thích vì sao Hồng phải làm như vậy ?

Trả lời:

Hồng đã kìm nén sự bất bình của mình để giữ được thái độ lễ phép:

- Nhận ra những ý nghĩa cay độc trong giọng nói và trên nét mặt khi rất kịch của cô tôi kia, tôi cúi đầu không đáp.

- Tôi lại im lặng cúi đầu xuống đất: lòng tôi càng thất lại, khóe mắt tôi đã cay cay.

- Cô tôi chưa dứt câu, cổ họng tôi đã nghẹn ứ khóc không thành tiếng.

=> Hồng phải nhẫn nhịn, im lặng vì Hồng ý thức được vai giao tiếp của mình, cậu thể hiện thái độ lịch sự lễ phép với người hơn tuổi .

II. Luyện tập

Soạn bài Hội thoại - Ngữ văn lớp 8

Câu 1: Tìm những chi tiết trong bài Hịch tướng sĩ thể hiện thái độ vừa nghiêm khắc vừa khoan dung của Trần Quốc Tuấn với các binh sĩ dưới quyền.

Trả lời:

Hịch tướng sĩ là văn bản dùng giao tiếp giữa Trần Quốc Tuấn và binh sĩ dưới quyền:

- Nghiêm khắc khi chỉ ra lỗi lầm của tướng sĩ:

+ *Nay các người thấy chủ nhục mà không biết lo, thấy nước nhục mà không biết then... lúc bấy giờ, ta cùng các người sẽ bị bắt, đau xót biết chừng nào.*

- Khoan dung khi khuyên bảo tướng sĩ chân tình:

+ *Hướng chi ta cùng các người ở vào thời loạn lạc... để vét của kho có hạn.*

+ *Giặc với ta là kẻ thù không đội trời chung... há còn mặt mũi nào đứng trong trời đất.*

Câu 2: Đọc đoạn trích (SGK, tr. 94) và trả lời câu hỏi:

a, Xác định vai xã hội của hai nhân vật tham gia cuộc hội thoại

- Lão Hạc: địa vị xã hội thấp nhưng tuổi tác cao hơn ông giáo.

- Ông giáo: địa vị xã hội cao hơn nhưng tuổi tác ít hơn lão Hạc.

b, Tìm những chi tiết trong lời thoại của nhân vật và lời miêu tả của nhà văn cho thấy thái độ vừa kính trọng vừa thân tình của nhân vật ông giáo đối với lão Hạc.

Trả lời:

Chi tiết: ... *bây giờ cụ ngồi xuống phẫn... rồi hút thuốc ào...* thể hiện thái độ kính trọng nhưng rất thân tình của ông giáo với Lão Hạc.

c, Những chi tiết thể hiện thái độ của lão Hạc đối với ông giáo:

- Thân mật như nói với người đồng lứa: "Đối với chúng mình thì thế là sinh sống".

- Quý trọng khi nói với người tri thức: "Ông giáo dạy phải!" và "Nói đùa thế, chứ ông giáo cho để khi khác."

Những chi tiết nào thể hiện tâm trạng không vui và sự giữ ý của Lão Hạc:

Soạn bài Hội thoại - Ngữ văn lớp 8

- Các chi tiết: "lão chỉ cười đưa đà, cười gượng, lão từ chối việc ăn khoai, không tiếp tục uống nước và nói chuyện tiếp với ông giáo."

Câu 3: Hãy thuật lại một cuộc trò chuyện mà em đã được đọc, đã chứng kiến hoặc tham gia. Phân tích vai xã hội của những người tham gia cuộc thoại, cách đối xử của họ với nhau thể hiện qua lời thoại và những cử chỉ, thái độ kèm theo lời.

Trả lời:

Đoạn hội thoại giữa Đé Mèn và Đé Choắt:

Hôm ấy Đé Mèn sang chơi nhà Đé Choắt, thấy trong nhà luộm thuộm liền bảo:

- Sao chú mày ăn ở cầu thả quá như thế! Nhà cửa đâu mà tuênh toàng, nếu có đĩa nào đến phá thì chú mày chết ngay đuôi.

...

Đé Choắt trả lời tôi bằng một giọng rất buồn rầu:

- Thưa anh, em cũng muốn khôn nhưng khôn khôn được, động đến việc là em thở rồi, không còn sức đâu mà đào bới nữa.

Đé Mèn có thái độ trích thượng, kể cả, vừa thể hiện sự hống hách:

+ Cách xưng hô là "tao" và "chú mày" dù cả hai bằng tuổi, đó là thái độ của bề trên với kẻ dưới.

+ Thái độ khinh thường Đé Choắt khi: chê bai nhà Đé Choắt luộm thuộm, bề bộn.

+ Chân dung của Đé Choắt được miêu tả gầy gò, xấu xí, như gã nghiện thuốc phiện... Thể hiện sự cao ngạo của Đé Mèn đối với bạn của mình.

- Thái độ của Đé Choắt cung kính, nhút nhát, e dè:

+ Xưng hô cung kính xưng là "em" gọi Đé Mèn là "anh"

+ Thể hiện sự yếu đuối, buồn bã trong lời nói "muốn khôn nhưng khôn được", "động đến việc là không thở nổi"

- Qua cách xưng hô, cử chỉ, thái độ kèm theo lời ta có thể nắm được vai giao tiếp, hiểu được cách đối xử giữa các nhân vật với nhau.